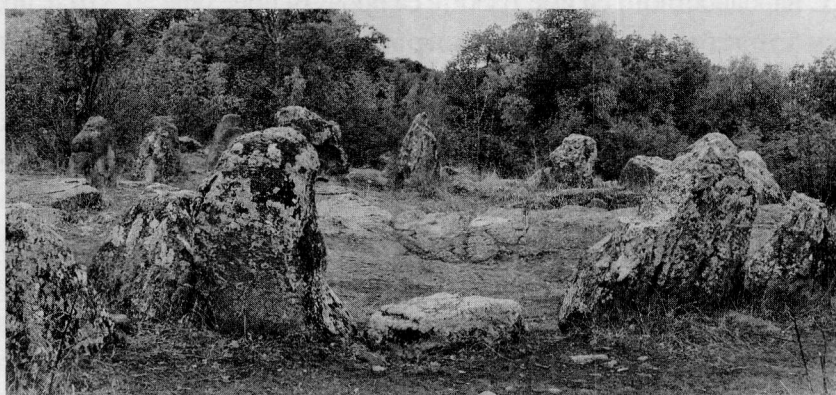

С народността си име траките са прочути поне още до XIII в. пр. Хр. Седем столетия по-късно древногръцкият историк Херодот пише за тях, че са „най-многобройният народ след индусите“. Той отбелязва още, че ако ги управлявал един цар, са могли да завладеят света. Но се делели на много племена: гети, мизи, трибали, сигини, одриси, асти, уздикензи, обулензи, теризи, тилатеи, серди, великокойлалети, селе-ти, нипсеи, тини, меланофаги, диобеси, сатри, фриги, малокойлалети-меди, витини, синти, кикони, тини, сапеи, корпили, бисалти, мигдони, едони, асти, долонки и т.н. Това не е впрочем просто териториално обособяване – всяко от тях е прочуто със специфични качества: гети-те живеят общинарийно и са отдадени на проникновения от „вълчите“ си тайнства, трибалите са много по-войнствени, бесите са по орфи-чески мистични, одрисите са подчертано по-артистични, мизите – по-дипломатични с чуждите... Така се ражда не само богатото културно наследство от невероятно разнообразните материални паметници, ко-ито са останали тук. От дълбока древност са предопределени удиви-телните особености в духовната култура на всеки регион, съхранена във фолклора, носиите и обредните календарни обичаи, свързани с незабравените и до днес изконни свещенослужебни практики.

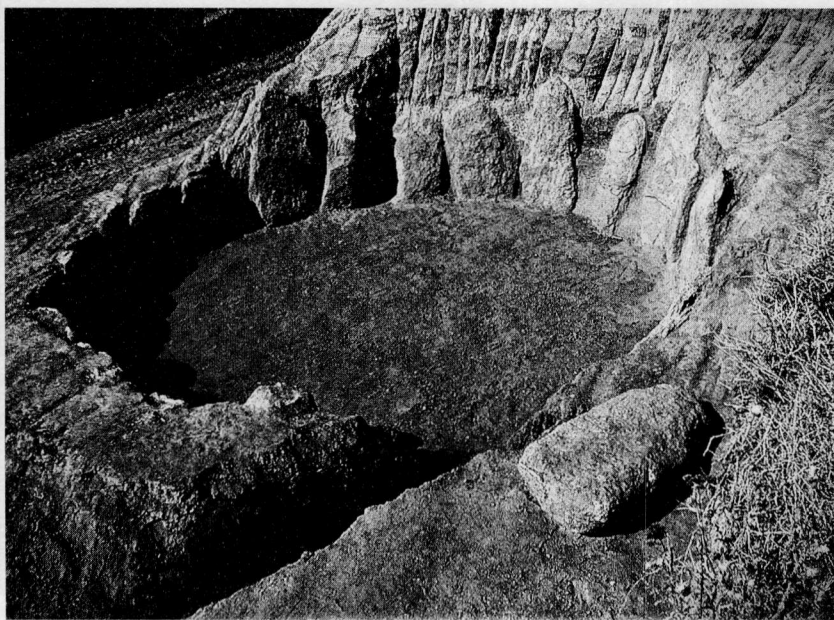
Надгравното през хилядолетията

На стотици места из страната ни могат да се видят архитектур-ни творби още от зората на европейската цивилизация. Първите са вертикално изправени каменни стълбове в светилищата. По билата и високите каменисти върхове късове от скали са вертикално побити в окръжност (кромлехи) за древни астрономически обсерватории, кои-то от стари времена ги наричали „преслапи“. Много посещаван е гра-дежът край родопското село Долни Главанак на 60 км от Кърджали, в който скалните блокове са високи 1,50 – 1,80 м., пък кръгът, описан от тях, има вътрешен диаметър 10 – 12 м.

Кромлех от VIII – VI в. пр. Хр. с 15 пирамидални камъка край с. Долни Главанак, в който са били извършвани обреди допреди две хилядолетия

Непостижими засега тайни обаче са били загробени с кромлеха край средногорското село Старо Железаре. Вярата, че това са древни астрономически обсерватории, сякаш знаково е погребана заедно с него под Чолакова могила на около 10 км югоизточно от тракийския култов комплекс при Старосел. Камъните, от които е изграден, са 24 с височина от 0,5 до 2 м, побити в кръг с диаметър до 7 м, като наредените по северния полукръг менхири са по-високи. Какви ли тайнства са се вършели в него, че при толкова натрапчиво въздигнати окръжности от скални блокове из страната тъкмо този е бил укрит? И за друг такъв май въобще не става дума по света?! А подобен, но дори непубликуван, има и край река Въча.

*Загадъчният кромлех под Чолакова могила край с. Старо Железаре,
открит през 2002 г.*

Сред най-ранните прояви на съзнателна строителна дейност от IV – II хил. пр. Хр. са и долмените, изградени от успоредни вертикално побити скали, покрити с огромни каменни плочи – първите изкуствено заградени и покрити пространства. Според научни публикации до началото на века само върху днешната територия на България по Сакар и Странджа, на Дервентските възвишения, в Източните Родопи и по Източна Стара планина те са били 750, като дори в землищата на сакарските села Българска поляна, Сакарци и Хлябово могат да се видят толкова разнообразни типове „змейови дупки“, „змейови къшли/къщи“ и „змейови капаци“, че те дават представа за еволюцията им в световен мащаб.

Трихлядолетен долмен с 3 камери край сакарското село Хлябово

Много изследователи побързаха да ги уподобят на гробници. Но следи от покойници вътре не са намирани. Допуска се, че е възможно в тях да са лекувани хора, чиито тела и души са „излезли“ от вселенската хармония. И във всеки случай са били свързани и тракийските посвещенчески тайнства...

Орфиците и техните тайни

Още от древността като митични знакови царе жреци са запомнени Гордий, Мидас и Тантал на фригите; основателят на Илион (Троя) Ил, царят Приам с принцове Парис и Еней; Пелопс в Пелопонес; Ликург на едоните.

Но през втората половина на II хил. пр. Хр. Царят жрец на траките беси Орфей е основал първото тайно мъжко общество на посветени ма̀ги. Сред народ, който в Дионисиеви мистерии та̀чел боговете си с вино, пирове и танци на вакханки, тези предтечи на бъдещите мистич-